V petih primerih že priznane odškodnine

Posledice covida-19 *Cepljenje je nekaterim škodovalo – Porast odškodninskih zahtevkov – Nobenega zanimanja za cepljenje*

Zaradi škode na zdravju ali zaradi smrti je bilo od konca novembra lani do 12. julija letos izplačanih pet odškodnin. Ena v višini 20 tisoč evrov zaradi smrti po cepljenju, štiri po 60 tisoč evrov pa za resno ali trajno zmanjšanje življenjskih funkcij po cepljenju.

BRIGITE FERLIČ ŽGAJNAR

- Zaradi posledic cepljenja proti covidu-19 plačanih pet odškodnin.
- Veliko zahtevkov še nerešenih.
- Vprašanje o odškodnini za primer umrle Katje še na državnem odvetništvu.

V primeru izplačanih 20 tisoč evrov ne gre za odškodnino za odmevni primer smrti 20-letne Katje, ki je umrla po zapletih, povezanih s cepljenjem z vektorskim cepivom janssen. Odškodnina svojcem v njenem primeru še ni bila izplačana. Izvedeli smo, da naj bi bila odločitev o tem še v rokah državnega odvetništva. Katja je namreč umrla 29. septembra 2021, torej še preden je bilo z desetim paketom za blažitev posledic epidemije 30. decembra 2021 določeno, da so do odškodnine upravičeni tudi cepljeni s cepivom proti covidu-19. Pred tem je bila odškodninska odgovornost države predvidena zgolj za obvezna cepljenja, zato jo Katjini svojci po tem, ko je bila dokazana povezava njene smrti s cepljenjem proti covidu-19, niso mogli dobiti avtomatično in v točno določenem znesku, ampak so morali v boj z državo.

Spomnimo, da so na ministrstvu za zdravje mimo zdravstvene stroke spremenili predpise tako, da je cepljenje z janssenom omogočilo izpolnjevanje pogoja PCT že na dan cepljenja. Poleg tega je pri tem cepivu za »polno« cepljenost zadoščal že en odmerek, kar je marsikoga prepričalo, da se je odločil za to cepivo, čeprav je veljal pri mlajših ljudeh za bolj tvegano izbiro in so določene države omejevale njegovo porabo.

Odločitev sodišča

Splošno sodišče EU je včeraj ugotovilo, da evropska komisija javnosti ni omogočila dovolj informacij o pogodbah za nabavo cepiv proti covidu-19. V javnem interesu so tudi informacije o odškodninski odgovornosti proizvajalcev cepiv ter tudi določeni osebni podatki članov skupine, ki se je pogajala o nabavi, so sporočili s sodišča. Bruselj namreč ni v zadostni meri dokazal, da bi dostop do teh informacij ogrozil poslovne interese farmacevtskih podjetij. Prav tako komisija ni podala zadovoljive razlage, kako bi dostop do določb o donacijah in nadaljnji prodaji cepiv ogrozil poslovne interese podjetij, so na sodišču pojasnili v sporočilu za javnost.

Na sodišču s sedežem v Luxembourgu so še zapisali, da sta leta 2021 skupini evropskih poslancev in zasebnikov od komisije zahtevali dostop do pogodb o nabavi cepiv proti covidu-19, ki jih je komisija sklenila v imenu držav članic EU in z njimi povezanih dokumentov. Ker je komisija omogočila zgolj delni dostop do teh dokumentov, sta se skupini evropskih poslancev – gre za člane politične skupine Zelenih – in zasebnikov obrnili na sodišče EU z zahtevo po razveljavitvi odločitev komisije. Sodniki so delno ugodili njihovi zahtevi, saj so odločitve evropske komisije vključevale določene nepravilnosti. Na sodbo se je mogoče pritožiti v dveh mesecih in desetih dneh od seznanitve s sodbo.

Upad zanimanja za cepljenje

Po podatkih, objavljenih na spletni strani komisije, s konca avgusta lani so članice prejele 1,5 milijarde odmerkov cepiva, cepljenih pa je bilo 82,5 odstotka odraslega prebivalstva EU. Zanimanje za cepljenje proti covidu-19 je v Sloveniji zdaj skoraj nično. Med 8. in 15. julijem se je cepila le ena oseba.

Od 27. decembra 2020 do konca leta 2023 je bilo sicer s 17 različnimi cepivi proti covidu-19 pri nas opravljenih 3.098.450 cepljenj, prijavljenih pa 9864 neželenih učinkov, med njimi 47 smrti. Za 26 teh primerov je komisija na ministrstvu za zdravje do 11. januarja 2024 ugotovila, da povezava smrti s cepljenjem ni verjetna, za dva primera je bila po njihovem mnenju možna, za smrti dveh oseb, cepljenih s cepivom janssen (omenjeno Katjo in partnerko diplomata v Bruslju, op. p.), so ugotovili gotovo povezavo s cepljenjem, ostali primeri so bili januarja še na stopnji preiskave. Dodajmo, da je bilo od leta 2006 do decembra 2017 na ministrstvo za zdravje vloženih skupaj devet zahtevkov za pridobitev pravice do odškodnine zaradi obveznega cepljenja, samo v letih 2022 in 2023 pa skoraj dvesto.

Pred leti so ljudje v dolgih vrstah čakali na cepivo proti covidu-19, danes se zanj ne odloči skoraj nihče več. FOTO BLAŽ SAMEC

Odškodnine zaradi posledic cepljenja

60.000 €	10.000 €	20.000 €
v primeru resnega ali trajnega zmanjšanja življenjskih funkcij	prejme zakonec, zunajzakonski partner ali starši umrlega	pripada otrokom umrlega

DELO Vir: ministrstvo za zdravje

NAJVIŠJA ODŠKODNINA

Po naših podatkih je do zdaj najvišja možna odškodnina znašala 70.000 evrov, ki jo je zaradi zapletov po cepljenju plačala država. Leta 2009 jo je prejela medicinska sestra, ki je posledice utrpela po cepljenju proti hepatitisu B. Zanjo kot zdravstveno delavko je bilo cepljenje obvezno.

Želijo si analize stanja cepljenih in necepljenih

Tožba proti državi *Društvo za zaščito človeka je zahtevalo podatke o koristnosti in škodljivosti epidemičnih ukrepov*

Društvo za zaščito človeka in njegovih pravic išče – v projektu Odgovoren za zdravje – odgovore na vprašanja o koristnosti in škodljivosti epidemičnih ukrepov. Ker jim Nacionalni inštitut za javno zdravje (NIJZ) ni posredoval želenih podatkov o cepljenju, so na upravno sodišče vložili tožbo proti državi.

BRIGITE FERLIČ ŽGAJNAR

- Zahteve Društva za zaščito človeka je zavrnil informacijski pooblaščenec.
- Tožba je bila vložena na upravno sodišče 2. julija.
- Odločitev o neizvedbi raziskav lahko ima dolgoročne posledice.

NIJZ je zavrnil zahtevo za posredovanje podatkov o statusu cepljenja umrlih in obolelih ter primerjalno analizo zdravstvenega stanja med cepljeno in necepljeno populacijo v Sloveniji, zato si je nakopal jezo predstavnikov omenjenega društva. Ti si namreč želijo odgovore na vprašanja, ali je cepljenje vplivalo na slabše zdravje ljudi, koliko obolelih in umrlih med letoma 2021 in 2023 je cepljenih proti covidu-19 ...

Na NIJZ so marca naslovili zahtevo za analizo zdravstvenega stanja prebivalstva Slovenije po epidemiji in analizo odziva na epidemijo, pri čemer so zahtevali nekatere podatke, med njimi število zaznanih stranskih učinkov cepljenja proti covidu-19, skupno število smrti zaradi covida-19 in število smrti, pri katerih so poleg covida-19 zaznali eno ali več pridruženih bolezni, skupno število smrti v času trajanja ukrepov proti covidu-19 ter število smrti po prenehanju teh ukrepov ...

Delna zavrnitev

Na NIJZ so zahtevo delno zavrnili. »V postopku smo glede na pristojnosti po najboljših močeh pomagali Društvu za zaščito človeka in njegovih pravic, da smo mu posredovali napotila, kje so podatki o številu zaznanih stranskih učinkov cepljenja proti covidu-19, najpogostejših stranskih učinkih cepljenja ter številu smrti, povezanih s cepljenjem proti covidu-19,« so pojasnili na inštitutu in dodali, da z drugimi (materializiranimi) informacijami in dokumenti, ki morajo biti kumulativno izpolnjeni, da lahko govorijo o obstoju informacije javnega značaja, ne razpolagajo.

V društvu so se pritožili proti tej odločitvi, NIJZ je pritožbo odstopil v reševanje informacijskemu pooblaščencu, ta pa je konec maja odločil, da pritožba ni utemeljena in se zavrne. Na podlagi odločbe informacijskega pooblaščenca se je društvo odločilo začeti upravni spor s tožbo.

Nujne klinične študije

Strokovni direktor NIJZ Ivan Eržen je društvu dodatno pisno pojasnil, da javnost ne more zahtevati, naj inštitut izvede analize. Njihovo delo je načrtovano na podlagi letnih načrtov, ki jih sprejme svet zavoda. Na podlagi tega je pripravljena letna pogodba o financiranju, v kateri je opredeljena vsebina dela.

Eržen je zapisal, da je žal velikokrat tako, da ostanejo vprašanja, ki jim imamo, brez odgovorov, saj ni na voljo podatkov, ki bi omogočali vzročno proučevanje pojavov, ki sledic pandemije na zdravje prebivalstva, so povezana s kliničnimi študijami, ki jih NIJZ kot organizacija na področju javnega zdravja ne izvaja,« je sklenil Eržen in dodal, da si mednarodne organizacije prizadevajo pridobiti podatke, ki bi omogočili boljši uvid v posledice okužbe s koronavirusom.

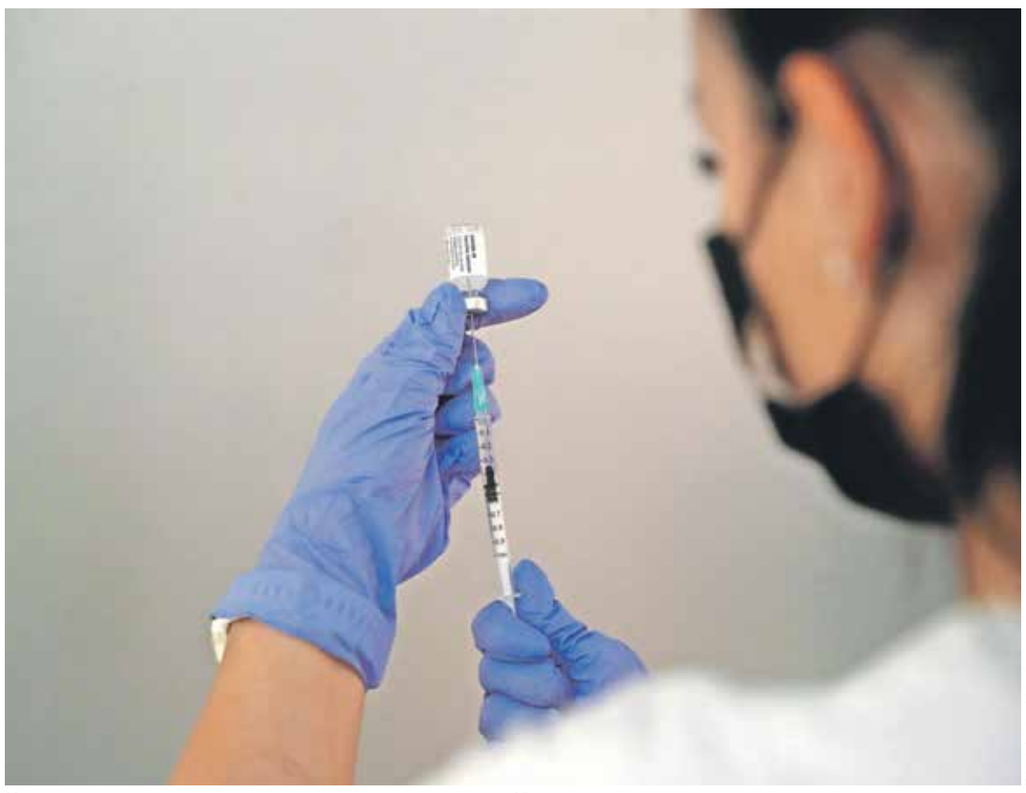
Ker ni podatkov o umrljivosti in obolelosti za covidom-19 med cepljenimi in necepljenimi, kar je podlaga za preverjanje učinkovitosti cepiv, si Društvo za zaščito človeka prizadeva za izvedbo določenih analiz. FOTO LEON VIDIC

3693
posameznikov je do 15. julija podpisalo spletno peticijo skupine Odgovoren za zdravje

jih opazujemo na področju zdravja prebivalstva. »Pričakovanja, ki jih imate v zvezi s pojasnjevanjem posledic pandemije na zdravje prebivalstva, so povezana s kliničnimi študijami, ki jih NIJZ kot organizacija na področju javnega zdravja ne izvaja,« je sklenil Eržen in dodal, da si mednarodne organizacije prizadevajo pridobiti podatke, ki bi omogočili boljši uvid v posledice okužbe s koronavirusom.

Kritično pomanjkanje analiz

Specialist javnega zdravja, nekoč zaposlen na NIJZ, Dušan Nolimal meni, da je odločitev NIJZ, da ne more izvesti analiz zdravstvenega stanja cepljenih v primerjavi z necepljenimi osebami s cepivi mRNA, posledica več dejavnikov. »Mislim, da jih je tudi strah posledic za javno zdravje, če bi rezultati morda pokazali manjšo učinkovitost ali večje tveganje cepiv.« Ampak prav z odklanjanjem analiz vodstvo NIJZ po njegovem mnenju krepi nezaupanje javnosti v cepiva in zdravstvene institucije. »Pomanjkanje analiz otežuje ugotavljanje resničnih koristi in tveganj cepiv, kar bi moralo biti prioriteta. Pomembno in pohvalno je, da javnost zahteva večjo preglednost in odgovornost NIJZ, saj so podatki o učinkovitosti in varnosti cepiv ključni za ohranjanje zaupanja in oblikovanje učinkovitih zdravstvenih politik.«

To, da ima NIJZ premalo virov in da izvedba takšnih analiz zahteva obsežna finančna sredstva, osebje in čas, delno drži, je nadaljeval Nolimal, vendar bi moral po njegovem mnenju v tem primeru zanje zaprositi ali prepustiti analize drugim, bolj usposobljenim strokovnjakom. »To, da se v NIJZ zanašajo le na nekatere tuje študije, je s stališča znanstvene integritete prav tako sporno.« Po mnenju sogovornika, ki podpira prizadevanja društva, obstaja možnost, da je odločitev o neizvedbi raziskav tudi pod vplivom političnih ali ekonomskih pritiskov. »Farmacevtska industrija in politika lahko vplivata na prioritete raziskav na NIJZ.«

Analize bi, kot vztraja Nolimal, omogočile, da bi bolje razumeli dolgoročne učinke cepljenja, povečale zaupanje javnosti in izboljšale zdravstvene politike o nalezljivih boleznih pri nas. »Na podlagi zbranih podatkov lahko imamo boljše in učinkovitejše zdravstvene strategije ter se ustrezno pripravimo na morebitne prihodnje pandemije. Ključno je, da se upošteva tudi drugo mnenje strokovnjakov, nevladnih organizacij in širše javnosti, ki pozivajo k izvedbi teh analiz. Odločitev o neizvedbi raziskav ima lahko dolgoročne posledice za zdravje prebivalcev in zaupanje v zdravstveni sistem. Zato je treba ponovno pretehtati vse argumente ter podpreti izvedbo neodvisnih in transparentnih analiz učinkovitosti in varnosti cepiv mRNA.«

Z ministrstva za zdravje so na vprašanje, ali bodo NIJZ morda predlagali, da v program dela za drugo leto vključi primerjalno analizo zdravstvenega stanja med cepljeno in necepljeno populacijo proti covidu-19, odgovorili, da odločitev o tem še ni bila sprejeta in bo predvidoma jeseni.

Podporniki tožbe

Odvetnik Tomaž Urbančič je vložil tožbo proti državi na upravno sodišče v imenu skupine Odgovoren za zdravje oziroma Društva za zaščito človeka in njegovih pravic s podporo organizacij, povezanih v kampanji Drugo mnenje, ter vseh dosedanjih in bodočih podpisnikov spletne peticije. Podprli so jo tudi v Iniciativi slovenskih zdravnikov (ISZ) in Civilni iniciativi slovenskih pravnikov (CISP). Aktivno jo podpirata tudi dr. Matjaž Zwitter, član izvršilnega odbora zdravniške zbornice in strokovni sodelavec projekta Odgovoren za zdravje, ter Dušan Nolimal, zdravnik in specialist javnega zdravja in nekdanji zaposleni na NIJZ. Podporo in pomoč je, kot navajajo, izrazila tudi Urška Klakočar Zupančič. Analize oziroma strokovne ocene cepljenja in ukrepov prepoznavajo kot nujne tudi v Pravni mreži za varstvo demokracije in državnem svetu.

Zemeljski plin

Podpisan memorandum z azerbajdžansko naftno družbo

Za zagotovitev nadaljnje zanesljive dobave zemeljskega plina je največji slovenski dobavitelj zemeljskega plina **Geoplin na srečanju med ministrom Bojanom Kumrom in predsednikom azerbajdžanske državne naftne družbe (Socar) podpisal memorandum o sodelovanju med Geoplinom in Socarjem**. Minister Kumer je na obisku v azerbajdžanskem glavnem mestu Baku poudaril, da Azerbajdžan, ki je bogat z zalogami plina, predstavlja nadaljnjo možnost za diverzifikacijo naše plinske oskrbe. Ta južnokavkaška država je postala pomemben strateški energetski partner Evropske unije, v zadnjem času pa se je okrepil interes za poglobitev slovensko-azerbajdžanskega sodelovanja na tem področju. **B. T.**

Romska problematika

Poklukar zagotovil več aktivnosti policije

Predstavniki države so bili včeraj v občinah Metlika in Škocjan, kjer so govorili o urejanju vprašanj, povezanih z romsko skupnostjo. Minister za notranje zadeve Boštjan Poklukar se je po pisanju *STA* udeležil sestanka na povabilo župana občine Škocjan Jožeta Kaplerja. V zadnjih tednih so v občini zaznali več primerov kaznivih dejanj, zato je Poklukar zagotovil **okrepitev policijske aktivnosti na tem območju poleti, enako bodo nadaljevali tudi jeseni**, saj da so ljudje nekoliko zaskrbljeni za lastno varnost. **K. H.**

Park Tivoli

Vložili predlog za občinski referendum

Svetnica Vesne Jasminka Dedić je vložila predlog za razpis občinskega referenduma o noveli odloka o krajinskem parku Tivoli. Vzrok za to je odločitev mestnega sveta MOL, ki je s spremembo odloka določil, da organizatorjem nekaterih prireditev za pet lokacij v krajinskem parku Tivoli Rožnik in Šišenski hrib ni treba pridobiti predhodnega soglasja zavoda za varstvo narave, je pojasnila. Odlok je do zdaj dovoljeval, da se javne prireditve na tem območju izvajajo ob predhodnem soglasju zavoda, s spremembo odloka pa bi na določenih lokacijah lahko izvajali vse prireditve, torej tudi prireditve komercialne in zasebne narave, če bi organizatorji pridobili dovoljenje občine. Ministrstvo so pozvali, naj o koncertu Magnifica v Tivoliju odloči strokovno. **K. H.**

Promet v Ljubljani

Zapora križišča Resljeve in Čufarjeve

Zaradi ureditve Čufarjeve ulice bo od jutri do predvidoma nedelje za ves promet zaprto križišče Resljeve ceste in Čufarjeve ulice. Obvoz bo urejen mimo Trga OF, po Masarykovi in Miklošičevi cesti ter Dalmatinovi in Komenskega ulici. Mestni avtobusi LPP pa bodo vozili mimo Trga OF, po Slovenski cesti, Dalmatinovi in Komenskega ulici ter Tavčarjevi ulici. Po lanski prenovi odseka Čufarjeve med Miklošičevo in Resljevo so ta teden delavci KPL začeli prenavljati še odsek med Resljevo in Kotnikovo. S celovito prenovo ulice bodo izboljšali dostopnost in prometno varnost predvsem za otroke iz bližnjega vrtca in osnovne šole, **omejili dostop avtomobilom in uredili območje za pešce z vodnimi elementi in zasaditvijo dodatnega zelenja, rastoča drevesa pa bodo ohranili.** Dela bodo potekala do septembra 2025, investicija pa je ocenjena na približno 1,7 milijona evrov (brez DDV). **M. PU.**

Polzela

Poskrbeli bodo za poplavno varnost

Občina Polzela bo predvidoma do konca leta **izbrala izvajalca del za zagotavljanje poplavne varnosti na območju med Ločico ob Savinji in Letušem**. Vrednost projekta znaša skoraj 30 milijonov evrov, financirala pa ga bo država iz načrta za okrevanje in odpornost. Zdaj čakajo na pridobitev gradbenega dovoljenja, je za *STA* povedal župan **Jože Kužnik**. Eden od najpomembnejših ciljev ureditve, ki bo predvidoma končana leta 2026, je protipoplavna zaščita naselij ob Savinji na odseku od Ločice ob Savinji do Letuša ob hkratnem zagotavljanju, da se dolvodno od tega odseka poplave ne povečujejo, da se uporabljajo sonaravni pristopi urejanja vodotokov ter da se čim bolj ohranjajo poplavne površine. **K. H.**

Furs

Za obnovo hiš po poplavah še 1,1 milijona evrov

Finančna uprava je v torek 201 lastniku v lanskih poplavah poškodovanih stanovanj in hiš nakazala za 1,1 milijona evrov predplačil za obnovo. **Do zdaj je vlada za ta namen, upoštevajoč tudi šesti sklop izplačil, 7444 upravičencem nakazala skupaj 34,6 milijona evrov**. **K. H.**